

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/127/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8023200378
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viola Takáčová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:8023200378.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD., LL.M. a členov senátu JUDr. Martina Tisa a JUDr. Michala Matulníka, PhD., v právnej veci žalobkyne: C. T., narodená XX. I. XXXX, bytom C. XX, XXX XX Y., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 a 10, 813 63 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 29677-2/2023-BA zo dňa 18.07.2023, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach č. k. 1Sas/5/2023-44 zo dňa 16.07.2024, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Správneho súdu v Košiciach č. k. 1Sas/5/2023-44 zo dňa 16.07.2024 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. 29677-2/2023-BA zo dňa 18.07.2023 z r u š u j e a vec v r a c i a žalovanej na ďalšie konanie.

Žalobkyňa m á n á r o k na náhradu trov konania na správnom súde a kasačnom súde voči žalovanej v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Správny súd v Košiciach (ďalej len „správny súd“) č. k. 1Sas/5/2023-44 rozsudkom zo dňa 16.07.2024 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania rozhodnutia žalovanej č. 29677-2/2023-BA zo dňa 18.07.2023 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“). Účastníkom konania právo na náhradu trov konania nepriznal.

2. Preskúmaným rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne v celom rozsahu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) č. 4026/2023-HE-DvN zo dňa 12.05.2023 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) vo veci nepriznania nároku žalobkyne na dávku v nezamestnanosti.

3. Prvostupňový správny orgán rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 104 ods. 1 a ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a na ustanovenie čl. 61 ods. 1, ods. 2 a čl. 65 ods. 5 písm. a) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 v platnom znení (ďalej len „základné nariadenie“, resp. „nariadenie č. 883/04“). Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné (ďalej len „úrad práce“) dňom 29.12.2022 zaradil žalobkyňu do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Žalobkyňa si dňa 30.12.2022 uplatnila nárok na dávku v nezamestnanosti. Podkladom na vydanie rozhodnutia boli údaje v informačnom systéme Sociálnej poisťovne a údaje z úradu práce. V posledných 4 rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, t. j. v období od 29.12.2018 do 28.12.2022, nemala žalobkyňa na území Slovenskej republiky (ďalej tiež „Slovensko“, resp. „SR“) žiadne doby poistenia v nezamestnanosti. Na území iného členského štátu Európskej únie/Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len ako

„EÚ/EHP“) žalobkyňa preukázala doby poistenia v nezamestnanosti od 01.07.2019 do 17.07.2019, od 31.07.2019 do 31.10.2019 a od 23.09.2020 do 28.11.2022 vo Švajčiarsku. Z vykonaného dokazovania mal prvostupňový správny orgán za preukázané, že žalobkyňa sa zdržiavala 13 rokov a 9 mesiacov v zahraničí, najprv v Rakúsku, potom vo Švajčiarsku. Na územie Slovenska sa vracala v 3 až 4 týždňových turnusoch. Na území Slovenska naposledy pracovala na dohodu u brigádnickej činnosti u zamestnávateľa AHA nábytok, a.s., od 01.09.2001 do 10.11.2005. Je poberateľkou starobného dôchodku z Rakúskej republiky. V zahraničí sa zdržiavala bez rodinných príslušníkov. Manžel ostal na Slovensku. Inú nežárobkovú činnosť ani členstvo v športových a v záujmových združeniach a neziskových organizáciách nevykonávala v zahraničí ani na Slovensku. Počas pobytu vo Švajčiarsku bývala u klienta, ktorého opatrovala. Na území Slovenska vlastní spolu s manželom nehnuteľnosť na bývanie. Počas návratov a po návrate bývala vo vlastnom byte. Daňové a odvodové povinnosti plnila v Rakúsku a Švajčiarsku. Podľa názoru prvostupňového správneho orgánu, celková dĺžka pobytu v zahraničí, stabilita zamestnania, orientácia na zahraničný pracovný trh, plnenie si daňových a odvodových povinností v zahraničí, poberanie starobného dôchodku z Rakúska nasvedčujú v bližší vzťah členským štátom, a práve existencia stabilného a trvalého zamestnania a celková prítomnosť na území iných členských štátov Európskej únie sú primárnym kritériom pre určenie bydliska a centra záujmov.

4. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia žalovaná uviedla, že v konaní o nároku navrhovateľky na dávku v nezamestnanosti bolo posúdené zachovanie väzieb na území Slovenskej republiky v súlade s čl. 11 ods. 1 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“, resp. „nariadenie č. 987/2009“). Dĺžka prítomnosti na území členského štátu Európskej únie, resp. Európskeho združenia voľného obchodu (viac ako 13 rokov), aj situácia navrhovateľky (stabilná pracovná situácia vo Švajčiarsku, prioritná, dlhodobá a pretrvávajúca orientácia na zahraničný pracovný trh, poberanie starobného dôchodku z rakúskeho sociálneho systému, primeraná bytová situácia v zahraničí, deklarované návraty, prítomnosť rodiny, trvalý pobyt, výlučné vlastníctvo nehnuteľnosti a nehnuteľnosť, ktorá patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov) preukazujú, že navrhovateľka si väzby so Slovenskou republikou, počas výkonu činnosti zamestnanca vo Švajčiarsku, nezachovala.

5. Podľa názoru správneho súdu skutočnosť, kde má žalobkyňa najpevnejšie väzby a kde sa do budúcnosti plánuje usadiť, sú pre posudzovanie bydliska žalobkyne počas výkonu poslednej zárobkovej činnosti právne irelevantné, nakoľko preukazovanie zachovania bydliska sa hodnotí najmä počas posledného výkonu zamestnania na území členského štátu Európskej únie. Tvrdenie žalobkyne o neprerušení väzieb so Slovenskou republikou bez opory v objektívnych skutočnostiach, resp. jej subjektívny pocit, nepostačuje k zachovaniu bydliska na Slovensku. Len sama okolnosť, že osoba považuje určitý štát za svoje bydlisko, nemôže prevážiť objektívne kritériá vymedzené v čl. 11 vykonávacieho nariadenia. Ak sa osoba rozhodne, že odíde z krajiny svojho pôvodu napríklad kvôli vykonávaniu zárobkovej činnosti v inom štáte, nemožno premiestnenie bydliska stotožňovať s trvalou emigráciou tejto osoby do tohto štátu. Vstupom Slovenska do Európskej únie sa odstránili bariéry slobodného pohybu ľudí a slovenskí občania majú právo sa pohybovať, pracovať a žiť na území iných členských štátov, resp. štátov Európskeho združenia voľného obchodu, čo nevyhnutne vedie k premiestňovaniu bydliska. Nepriзнание nároku na dávku v nezamestnanosti automaticky žalobkyňu nepostaví mimo systém sociálneho zabezpečenia Slovenska alebo Švajčiarska.

6. Správny súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej je rozhodnutím zákonným, vydaným v súlade s právnou úpravou, ako aj ustálenou judikatúrou, žalovaná vec správne právne posúdila, pričom sa náležite vysporiadala s odvolacími námietkami žalobkyne, žalovaná sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberala a vyvodila správne skutkové aj právne závery, ktoré náležite odôvodnila a s ktorými sa správny súd stotožňuje.

7. Proti uvedenému rozsudku včas podala kasačnú sťažnosť žalobkyňa (ďalej tiež ako „sťažovateľka“) z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP. Žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť správne súdu na ďalšie konanie alebo alternatívne zrušiť rozhodnutie žalovanej a vec jej vrátiť na ďalšie konanie.

8. Sťažovateľka v kasačnej sťažnosti uviedla, že poberanie starobného dôchodku od iného členského štátu je bezpredmetné vo vzťahu k predmetu tejto veci - priznanie/nepriзнание dávky v nezamestnanosti Slovenskou republikou. Aj keď bezprostredne pred uplatnením nároku na dávku v nezamestnanosti ukončila dobu poistenia v nezamestnanosti podľa predpisov členského štátu a nie podľa slovenských

predpisov, sťažovateľka má za to, že čl. 65 ods. 2 a ods. 5 základného nariadenia sa vzťahujú na jej osobu a je možné použiť pravidlo sčítavania dôb poistenia v zmysle čl. 61 základného nariadenia. Sťažovateľka nesúhlasí so závermi správneho súdu, ktorý poukazuje iba na dĺžku jej zamestnania v zahraničí a iba na zabezpečenie bývania jej osoby podnájomom poskytovaným priamo klientom zamestnávateľa, pričom z týchto skutočností bol vyvodený záver o stabilite zamestnania v inom členskom štáte a tým aj o vytvorení jej centra záujmov a bydliska v členskom štáte. Ďalšiu jej argumentáciu súvisiacu s typom práce, intenzitou a dĺžkou jej pobytov na SR a jej rodinných a majetkových väzieb na Slovensku vyhodnotil správny súd aj žalovaná ako menej závažné z hľadiska zachovania bydliska pre účel uplatnenia výnimky podľa čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia.

9. Podľa názoru sťažovateľku správny súd nesprávne vyhodnotil a právne posúdil situáciu jej osoby v zmysle čl. 11 ods. 1 písm. a) vykonávacieho nariadenia, pokiaľ ide o dĺžku a trvalosť prítomnosti sťažovateľky v členskom štáte. Súd nevzal do úvahy turnusový charakter práce, kedy sťažovateľka po 4 týždňoch sústavného opatrovania klienta chodievala na Slovensko na 2 týždne. Nesúhlasí preto s tvrdením o nezachovaní väzieb jej osoby na Slovenskú republiku, keďže v zahraničí sa zdržiavala jedine z dôvodu neschopnosti zamestnať sa na území Slovenskej republiky za relevantnú mzdu, v zamestnaní relevantnom jej zručnostiam a schopnostiam. V cudzine nemá sťažovateľka centrum záujmu, prácu v zahraničí považuje za nutnosť. Všetky majetky, rodinu a záujmy má trvalo umiestnené na Slovensku.

10. Sťažovateľka ďalej namieta, že súd nesprávne vyhodnotil a právne posúdil situáciu jej osoby v zmysle čl. 11 ods. 1 písm. b), pokiaľ ide o bytovú situáciu v členskom štáte. Bývanie u klienta nepovažuje za stabilné bývanie. Ide o bývanie viazané výlučne na výkon práce pre daného klienta zamestnávateľa. Vlastní nehnuteľnosti na Slovensku, kde trávi čas počas pobytu na Slovensku. Poukázala ďalej na rozhodnutie Krajského súdu Prešov v obdobnej veci, kedy bolo rozhodnutie žalovanej zrušené a vec jej vrátená na ďalšie konania.

11. V závere sťažovateľka uviedla, že má za preukázané, že znenie čl. 62 ods. 2 základného nariadenia bolo zo strany žalobkyne riadne naplnené a zároveň podľa čl. 65 ods. 2 základného nariadenia je bydliskom žalobkyne na účely priznania nároku na dávku v nezamestnanosti Slovenská republika, a zároveň sa ust. čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia na ňu plne vzťahuje. Má za to, že pravidlo sčítania dôb poistenia v zmysle čl. 61 ods. 1 základného nariadenia sa na ňu vzťahuje, je možné ho použiť, a teda jej nárok na dávku v nezamestnanosti existuje.

12. Žalovaná sa k obsahu kasačnej sťažnosti vyjadrila podaním zo dňa 15.10.2024. Uviedla, že tvrdenie žalobkyne o neprerušení väzieb so Slovenskou republikou bez opory v objektívnych skutočnostiach, resp. jej subjektívny pocit, nepostačuje k zachovaniu bydliska na Slovensku a nutne neznamená, že z pohľadu právneho poriadku aj ním je. Len sama okolnosť, že osoba považuje určitý štát za svoje bydlisko, nemôže prevážiť objektívne kritériá vymedzené v čl. 11 vykonávacieho nariadenia.

13. Pokiaľ ide o turnusové návraty, žalovaná má za to, že žalobkyňa sa jednoznačne orientovala na zahraničný trh práce a táto orientácia aj pretrváva. Turnusové návraty nie sú zásadnými skutočnosťami na prelomenie záveru o centre záujmov v zahraničí. Žalovaná dôsledne posúdila a vyhodnotila aj rodinné väzby. Na Slovensku má 3 deti a 4 vnučky. Manžel sa Slovensku nezdržiaval. Žalobkyňa sa v zahraničí zdržiavala viac ako 13 rokov a v tomto období mala nepochybne stabilnú pracovnú situáciu. Kritérium rodinnej situácie sa explicitne týka len tzv. úzkej rodiny, t.j. manžel, manželka, neploleté deti a nezaopatrované dospelé deti. Iné väzby sú len málo významné. Manžel sa zdržiaval mimo Slovenska a ploleté deti a vnučky sa pre účely posúdenia zachovania rodinných väzieb nezohľadňujú. Podľa názoru žalovanej ani skutočnosť, že žalobkyňa je na Slovensku výlučnou vlastníčkou bytu od roku 2009 a ďalšieho bytu, ktorý nadobudla do bezpodielového spoluvlastníctva manželov v roku 2006, ešte automaticky nezakladá záver o tom, že centrum záujmov má žalobkyňa aj naďalej na Slovensku. Žalobkyňou spomínané rozhodnutie krajského súdu nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Žalovaná ďalej upozornila, že o každom uplatnenom nároku na dávku v nezamestnanosti rozhoduje príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne individuálne, v samostatnom konaní a vo vzťahu ku konkrétnemu účastníkovi konania. V každom konaní je iná situácia.

14. V závere žalovaná uviedla, že posúdila miesto bydliska žalobkyne na základe rozhodujúcich ukazovateľov, ktorými sú objektívne skutočnosti stanovené v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, v súlade s ktorými bolo posúdené bydlisko žalobkyne. Dĺžka prítomnosti na území členského štátu

Európskej únie, resp. Európskeho združenia voľného obchodu - čl. 11 ods. 1 písm. a) vykonávacieho nariadenia aj situácia žalobkyne - čl. 11 ods. 1 písm. b) vykonávacieho nariadenia preukazujú, že žalobkyňa si bydlisko na Slovensku nezachovala.

15. Vzhľadom na uvedené žalovaná navrhovala, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne zamietol.

16. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, je prípustná a podaná v zákonom stanovenej lehote, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), oboznámiac sa so súdnym spisom a administratívnym spisom a po vyhodnotení sťažnostných námietok zistil, že kasačná sťažnosť je dôvodná, a preto podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil rozsudok správneho súdu tak, že zrušil preskúmané rozhodnutie a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

17. Predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie žalovanej zo dňa 18.07.2023, ktorým zamietla odvolanie sťažovateľky a potvrdila rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu zo dňa 12.05.2023, ktorým podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a podľa článku 61 základného nariadenia rozhodla, že žalobkyňa nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

18. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu správneho súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, na ktoré poukázal už správny súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov ich najvyšší správny súd neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

19. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

20. Podľa článku 61 ods. 1 základného nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje.

Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

21. Podľa článku 61 ods. 2 základného nariadenia s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a) sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky:

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia,
- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo
- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

22. Podľa článku 65 ods. 2 základného nariadenia úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

23. Podľa článku 65 ods. 5 písm. a/ základného nariadenia nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa

na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

24. Podľa článku 1 písm. i/ bod 2 základného nariadenia, ak právne predpisy členského štátu, ktoré sú uplatniteľné podľa pododseku 1, nerozlišujú medzi rodinnými príslušníkmi a inými osobami, na ktoré sú uplatniteľné, manžel/manželka, neploleté deti a nezaopatrené deti, ktoré dosiahli vek plnoletosti, sa považujú za rodinných príslušníkov.

25. Podľa článku 1 písm. j/ a k/ základného nariadenia na účely tohto nariadenia:

j/ „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva;

k/ „pobyt“ znamená prechodné bydlisko.

26. Podľa článku 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;

b) situáciu dotknutej osoby vrátane:

i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;

ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb;

iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;

iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov;

v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;

vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

27. Podľa článku 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

28. Z článkov 61 a 65 ods. 5 základného nariadenia vyplýva základná zásada, ktorou sa treba viesť pri zohľadňovaní dôb poistenia v nezamestnanosti dosiahnutých na území iného členského štátu, a to, že doba poistenia v nezamestnanosti dosiahnutá na území iného členského štátu EÚ/EHP môže byť zohľadnená na účely nároku na dávku v nezamestnanosti v prípade, ak bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila dotknutá osoba doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté na Slovensku. Iba vo výnimočných prípadoch je možné zohľadniť dobu poistenia dosiahnutú na území iného členského štátu, pokiaľ je dosiahnutá ako posledná. Touto výnimkou zo základnej zásady je situácia, ak si žiadateľ zachová počas výkonu zárobkovej činnosti na území iného členského štátu Európskej únie centrum záujmov a bydlisko na území Slovenskej republiky. Otázka bydliska je teda v prípadoch, keď žiadateľ o dávku v nezamestnanosti bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy, zásadná. Pod pojmom „bydlisko“ v zmysle únievom sa nechápe evidovaný trvalý alebo prechodný pobyt podľa vnútroštátnych predpisov Slovenskej republiky. Podľa článku 1 písm. j/ základného nariadenia pojem „bydlisko“ znamená zvyčajné bydlisko, t. j. miesto, kde osoba zvyčajne býva, na účely vykonávacieho nariadenia chápané ako „centrum záujmov“ v spojení s článkom 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-90/97 Swaddling, bod 28). Kritériami na určenie centra záujmov sú v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia najmä: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov. Zároveň platí, že tento zoznam, ktorý nie je taxatívny, nestanovuje žiadne preferenčné poradie rôznych kritérií vymedzených v odseku 1 tohto článku.

29. Kasačný súd vo vzťahu k výkladu pojmu „bydlisko“ poukazuje tiež na rozhodnutie Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. U2 z 12. júna 2009 o rozsahu pôsobnosti čl. 65 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, týkajúce sa práv na dávky v nezamestnanosti úplne nezamestnaných osôb, ktoré nie sú cezhraničnými pracovníkmi a ktoré mali

počas svojho posledného obdobia zamestnanosti alebo samostatnej zárobkovej činnosti bydlisko na území iného členského štátu, ako je príslušný členský štát. Správna komisia uviedla, že je v súčasnosti prijateľné prenesenie zodpovednosti za platbu dávok z príslušného štátu na štát bydliska v prípade cezhraničných pracovníkov (t. j. pracovníkov, ktorí sa do štátu bydliska spravidla denne alebo aspoň raz za týždeň vracajú) a určitých kategórií pracovníkov, ktorí udržiavajú úzke spojenia aj so svojimi krajinami pôvodu. Už by viac nebolo prijateľné, ak by sa príliš širokým výkladom pojmu „bydlisko“ mala rozšíriť oblasť uplatnenia čl. 65 základného nariadenia tak, aby zahŕňala všetky osoby, ktoré majú dosť stabilné zamestnanie alebo samostatne zárobkovú činnosť v členskom štáte a ktoré nechali svoje rodiny vo svojej krajine pôvodu.

30. V prospech vzniku nového centra záujmov sťažovateľky v rozhodnom období (počas jej poslednej činnosti ako zamestnanca - čl. 65 ods. 2 základného nariadenia) vo Švajčiarsku (predtým v Rakúsku) podľa kasačného súdu svedčí orientácia sťažovateľky na švajčiarsky/rakúsky pracovný trh a skutočnosť, že Švajčiarsko/Rakúsko je štátom bydliska sťažovateľky na daňové účely (v SR nemala žiadny zdaniteľný príjem). Je potrebné prisvedčiť žalovanej, že sťažovateľka bola v relevantnom období zamestnaná vo Švajčiarsku.

31. K posúdeniu stability zamestnania však kasačný súd konštatuje, že sa nestotožňuje s názorom žalovanej, pokiaľ ide o závery o stabilite pracovnej situácie v zahraničí. Pod pojmom „stabilita“ je potrebné predovšetkým rozumieť určitú stálosť, nemennosť, sústavnosť, trvalosť. Podľa názoru kasačného súdu pracovná situácia sťažovateľky podstatu stability nenapĺňa. U sťažovateľky ide o turnusovú prácu, pričom veľkú časť z roka trávila práve na Slovensku. Tak ako bola pracovná situácia žalobcu doposiaľ preukázaná, nemôže spĺňať požiadavku plynúcu z čl. 11 ods. 1 písm. b) bod i/ vykonávacieho nariadenia, v zmysle ktorého je potrebné (okrem iného) zohľadniť aj situáciu dotknutej osoby vrátane povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy (obdobne rozsudky sp. zn. 9Sžsk/6/2021, sp. zn. 7Ssk/28/2022, sp. zn. 7Ssk/107/2023).

32. Pokiaľ ide o vlastníctvo nehnuteľností na území Slovenska, to samo osebe nemôže zakladať záver o zachovaní centra záujmov na Slovensku. V predmetnej veci však môže táto skutočnosť spolu s ďalšími okolnosťami podporovať záver o zachovaní centra záujmov sťažovateľky na Slovensku. Počas prítomnosti na Slovensku bývala vo svojej nehnuteľnosti. Počas výkonu práce v zahraničí bývala sťažovateľka vždy priamo u klienta, ktorého opatrovala. Jej ubytovanie v zahraničí tak bolo viazané priamo na dĺžku trvania pracovného pomeru. Jej bytovú situáciu v zahraničí preto nemožno vyhodnotiť ako stabilnú. Takéto ubytovanie priamo závislé od existencie pracovného pomeru nesvedčí v prospech dlhodobého usadenia sa v danej krajine.

33. Odhliadnuc od skutočností uvádzaných v predchádzajúcich bodoch, najvyšší správny súd uvádza, že každú jednu žiadosť o dávku v nezamestnanosti je potrebné posudzovať prísne individuálne so zreteľom na osobitosti tej ktorej prejednávanej veci, pričom okrem skúmania a vyhodnocovania jednotlivých okolností plynúcich z článku 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia pri posudzovaní centra záujmov dotknutej osoby je potrebné vziať v úvahu i ďalšie, nielen tam príkladom (demonštratívne) uvedené okolnosti, a to v ich vzájomnej súvislosti a až na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami (bez ohľadu na fiškálny záujem štátu) ustáliť relevantný záver o zachovaní, alebo nezachovaní bydliska / centra záujmov na území iného členského štátu, Európskeho hospodárskeho priestoru, prípadne Švajčiarska. Zo strany správnych orgánov neboli podľa názoru najvyššieho správneho súdu riadne vyhodnotené všetky skutočnosti plynúce z obsahu administratívneho spisu vo vzájomnej súvislosti. Zároveň súd dodáva, že úmysel žalobkyne, tak ako predpokladá článok 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, prichádza do úvahy až v prípade získania neuspokojivých výsledkov vykonaného dokazovania vo vzťahu k článku 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Až potom sú správne orgány povinné postupovať podľa článku 11 ods. 2 menovaného nariadenia, a teda zisťovať samotný úmysel dotknutej osoby, jej pohnútky a dôvody, ktoré ju viedli k tomu, aby odišla do iného štátu, na ktorý sa vzťahuje právny rámec koordinačných nariadení, tiež dôvody, ktoré ju motivovali, aby v takom štáte zostala pracovať a pohnútky, ktoré ju viedli k návratu na Slovensko.

34. Vzhľadom na skutočnosti sumarizované vyššie, najvyšší správny súd dospel k opačnému záveru ako správny súd, a teda, že zistenie a vyhodnotenie jednotlivých kritérií správnymi orgánmi, na základe

ktorých formulovali svoje závery o zachovaní centra záujmov žalobkyne na území Švajčiarska, nebolo postačujúce. Zo strany správnych orgánov neboli riadne preverené a komplexne posúdené všetky skutočnosti plynúce z obsahu administratívneho spisu vo vzájomnej súvislosti. V konkrétnosti bolo podľa najvyššieho správneho súdu potrebné dôsledne sa zaoberať otázkami (i) turnusovému charakteru a stálosti zamestnania vykonávaného žalobkyňou vo Švajčiarsku; (ii) viazanosťou ubytovania na prácu žalobkyne; (iii) frekvenciou a dôvodmi návratov/návštev žalobkyne na Slovensku; (iv) vykonávanie jej záujmov výlučne na území Slovenska; (v) prítomnosťou jej rodiny, hlavne manžela na území Slovenska (nie je bez pochyb zrejmé, či sa nachádzal na území Slovenska alebo nie, nakoľko žalovaná vo svojich vyjadreniach tvrdí, že sa na území Slovenska nezdržoval, naopak žalobkyňa tvrdí, že sa celý čas nachádzal na území Slovenska); (vi) vlastníctvom nehnuteľností na Slovensku. Rozhodnutie žalovanej je preto pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné a vydané bez dostatočne zisteného skutočného stavu veci. Preto je potrebné doplniť v tomto smere dokazovanie a až na základe takto doplneného skutkového stavu opätovne vyhodnotiť stabilitu jej bydliska vo Švajčiarsku.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené kasačný súd napadnutý rozsudok zmenil podľa § 462 ods. 2 SSP tak, že zrušil preskúmané rozhodnutie žalovanej a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie za účelom opätovného vyhodnotenia centra záujmov sťažovateľa podľa čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia a vydania nového, riadne odôvodneného rozhodnutia.

36. O náhrade trov kasačného konania vo vzťahu k žalobcovi bolo rozhodnuté podľa § 167 ods. 1 SSP v spojení s § 467 ods. 2 SSP tak, že ako úspešnému účastníkovi mu kasačný súd priznal právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania na správnom a kasačnom súde v celom rozsahu.

37. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku **n i e j e** prípustný opravný prostriedok.